

HOTEL ANDERS
 ★ ★ ★ ★
 STARE JABŁONKI

NADLEŚNICTWO STARE JABŁONKI

Skala 1:53000

	Kolej		Drogi
	Jeziora, rzeki		Teren zabudowany
	Leśniczówki		Lasy
	Hotel Anders		Bajkowy Zakątek
	Wodny rezerwat przyrody rzeki Drwęcy		

TRASY ROWEROWE I PIESZE

- DOKOŁA JEZIORA SZELAŻ MAŁY** (9,8 km) – szlak pieszy
- PĘTLA ANDERSA** (26 km) – szlak rowerowy Stare Jabłonki – Wigwałd – Ostrowin – Idzbark – Stare Jabłonki
- Fragment tzw. **PĘTLI OSTRÓDZKIEJ** na odcinku Stare Jabłonki – wieża widokowa nad Drwęcą (14 km) – szlak rowerowy. Całość szlaku przebiega następująco: Ostróda – Lubajny – Stare Jabłonki – Szydłak – Krąplewo – Brzydowo – Smykowo – Turznica – Samborowo – Rogowo – Liwa – Ostróda (68 km).
- TRASA DO TARDY**
- DO GUZOWEGO PIECA PRZEZ PARWÓŁKI** (10 km)
 Do Parwówek jedziemy drogą przez las (zgodnie ze znakami drogowymi). Przed Parwófkami zaczyna się oznakowanie czerwonego szlaku rowerowego, którym dotrzemy do Guzowego Pieca. Szlak czerwony prowadzi aż do Olsztyna.
- SZLAK ŚW. JAKUBA** (10 km z Guzowego Pieca)
 Szlak znakowany tylko w jedną stronę (z Guzowego Pieca w kierunku Starych Jabłonek). Szlak oznakowany symbolem złotej muszli na niebieskim tle. Jest to fragment jednego z najstarszych szlaków pielgrzymkowych na świecie - prowadzi ze Skandynawii do Hiszpanii.
- SZLAK CZARNY**, którym dojedziemy do plaży nad Jezioro Gugowo oraz do opuszczonej wsi Smolanek. Jest to fragment szlaku, który prowadzi z Olsztynka.

ROWEROWE I PIESZE TRASY TURYSTYCZNE ORAZ NAJCIEKAWSZE MIEJSCA W OKOLICY HOTELU ANDERS

1 JEZIORO SZELAĞ MAŁY

Szeląg Mały położony jest w kotlinie, a jego brzegi pokryte są pięknym starym lasem sosnowym. Z jeziora można popłynąć statkiem, żaglówką lub kajakiem przez Szeląg Wielki na Jezioro Pauzeńskie, przez służę Mała Ruś oraz dalej przez służę Ostróda na Jezioro Drwęckie. Stąd jest otwarta droga rzeką Drwęca do Wisły i dalej do Torunia lub kanałem z Ostródy do Elbląga (82 km) albo do Iławy (48 km).

2 JEZIORO GŁĘBOKIE

Jezioro Głębokie ukryte jest w lesie. Ciekawostką jest fakt, iż tafla Głęboczka znajduje się około 18 metrów ponad poziomem Jeziora Szeląg. Legenda mówi o tym, że Niemcy zatopili w Głęboczku amunicję.

3 GROBLA NAD JEZIOREM

Jeziora Szeląg Wielki i Szeląg Mały stanowiły kiedyś jeden akwen. Dopiero budowa kolei prowadzona w latach 1871-1873 wymusiła duże zmiany w okolicznym terenie, a przede wszystkim wykonanie olbrzymiego nasypu. W poprzek jeziora usypano wysoką groblę, a w niej usytuowano tunel, przez który przeprowadzono kanał. Kanał budowali jeńcy francuscy po przegranej Francji w wojnie z Prusami (1870-1871).

4 SKANSEN FORTYFIKACJI

Założony w 2014 dzięki Związkowi Żołnierzy Wojska Polskiego Koto nr 5 z Ostródy oraz Nadleśnictwu w Starych Jabłonkach. Obejmuje sześć bunkrów: schron bojowy oraz pięć schronów biernych z 1938 roku. Schron bojowy to małe muzeum, wyposażone w eksponaty: repliki broni, oryginalne helmy, bagnety oraz mundury z czasów II wojny światowej. Skansen otwierany jest w okresie wakacji – o szczegóły prosimy pytać w Recepcji Hotelu Anders.

5 JEZIORO SZELAĞ WIELKI

Jezioro Szeląg Wielki zaliczane jest do najpiękniejszych mazurskich jezior. Wody Szeląga są bardzo czyste i chłodne, dlatego żyją tu szlachetne ryby: sielawa, sieja, węgorz i inne. Z Szeląga Wielkiego można popłynąć rzeką Taborką na Jezioro Tabórz położone w centrum Rezerwatu Sosny Taborskiej, lub rzeką Szelażnicą na Jezioro Pauzeńskie i dalej kanałem do Ostródy.

6 ŁĄKI GAŚIOROWSKIE

Łąki Gąsiorowskie to teren podmokły, otoczony licznymi śródlęsnymi jeziorkami. Ciekawy ze względu na roślinność oraz specyficzny makroklimat.

7 WIGWAŁD

Początki Wigwałdu sięgają 1351 roku. W XVIII wieku w Wigwałdzie były huta szkła oraz tartak. W 1802 roku zbudowano we wsi pierwszą w Prusach Wschodnich gorzelnię, opartą na przetwórstwie ziemniaków. Obecny kościół pw. Chrystusa Króla pochodzi z 1873 roku. Do 1945 była tutaj parafia ewangelicka, po wojnie kościół przejęli katolicy. W odległości 300 m na zachód od kościoła znajduje się cmentarz katolicki, założony w 1930 roku.

8 OSTROWIN

Pierwsze informacje o wsi datowane są na rok 1363, była to wówczas własność zakonu krzyżackiego. W latach 1615-1625 należała do Wolfganga von Olesnitz (Oleśnickiego), podkomorzego polskiego, dworzani-na króla Zygmunta III Wazy. W Ostrowinie urodził się Paweł Świetlicki (1699-1756) – lektor języka polskiego w Gimnazjum Akademickim w Gdańsku, profesor filologii na uniwersytecie w Wittenberdze, autor wielu prac teologicznych i książki o astrologii perskiej. We wsi można zobaczyć pozostałości pałacu barokowego z XVIII wieku, przebudowanego w XIX w., zabudowania folwarczne z końca XIX w., a także pozostałości parku.

9 WIEŻA WIDOKOWA NAD DRWĘCĄ

Rzeka Drwęca to najdłuższy rezerwat ichtiologiczny w Polsce. Ochronie podlega środowisko wodne i bytujące w nim ryby: pstrąg, losoś szlachetny, troć, certa, minóg rzeczny i inne. Ekosystem rzeki stwarza dogodne warunki do występowania licznych gatunków ptactwa wodnoblotnego.

10 IDZBARK

Wieś została założona w 1327 roku przez komtura dzierzgońskiego. Szczególne znaczenie w historii wsi odegrały młyn i karczma. Młyn stanął w XIX w. i był jednym z trzech w okręgu grudziądzkim. Miejscowość nosiła nazwę Hirschsberg (Jelenia Góra). Podobno osadnicy na wzgórzu zobaczyli jelenie i tak postanowili nazwać wieś. Nazwa przetrwała do 1953 r., kiedy to z bliżej nieznanych powodów nazwę zmieniono na Idzbark. Nie przetrwał niestety dom młynarza, bo jak twierdzą miejscowi – Rosjanie wysadzili go w 1948 r. szukając ukrytego złota. W Idzbarku można zobaczyć kościół zbudowany w 1925 r., tablicę ku czci poległych w czasie I wojny światowej mieszkańców Idzbarka, przedwojenne zabudowania oraz zabytkowy cmentarz z XIX w. Idzbark jest wioską Pana Twardowskiego – odbywa się tu doroczna biesiada z Panem Twardowskim.

11 BARDUŃ

We wsi mieszka autochtoniczna rodzina Mazurów – jedna z nielicznych, jakie po II wojnie światowej nie opuściły Mazur. We wsi zachował się także budynek leśniczówki z drugiej połowy XIX wieku oraz stary cmentarz.

12 GUZOWY PIEC

We wsi zachował się budynek dawnej szkoły – obecnie zabudowania Bajkowego Zakątka, w którym znajduje się restauracja oraz komfortowe pokoje. W latach 70-tych XX wieku budynek należał do Ministerstwa Edukacji, przez co bardzo często korzystali z niego artyści i twórcy z całego kraju.

13 ZAWADY MAŁE – POMNIK KU CZCI POMORDOWANYCH

W Zawadach Małych dokonała się straszna tragedia – hitlerowcy zamordowali w nocy z 21 na 22 stycznia 1945 roku 107 Polaków i 11 Rosjan – więźniów konwojowanych z niemieckiego obozu koncentracyjnego Soldau (KL) w Działdowie. Przy szosie w lesie znajduje się cmentarz oraz trzy pomniki ku czci zamordowanych.

14 GUGOWO

Jezioro o zróżnicowanej linii brzegowej, pełne zatoczek. Od strony południowej znajduje się piaszczysta plaża z pięknym widokiem na jezioro, szczególnie malowniczym o zachodzie słońca.

15 SMOLANEK

W XIX w. wypalano tu węgiel drzewny, stąd nazwa osady. W 1900 r. mieszkało tu 140 osób. Obecnie po osadzie pozostały resztki fundamentów oraz zdżiczale drzewa owocowe. Uroku okolicy dodaje śródlęsne jeziorko.

16 DĄBRÓWKA

Wieś opuszczona po II wojnie światowej. Świadectwem istnienia wioski są zarastające fundamenty domów i cmentarz.

17 LAS MISTRZÓW

Las 100 dębów posadzonych przez zawodników i organizatorów Mistrzostw Świata w Siatkówce Plażowej Mazury 2013 zorganizowanych przez Hotel Anders.

CYCLING AND WALKING TOURIST ROUTES AND THE MOST INTERESTING PLACES AROUND THE HOTEL ANDERS

1 LAKE SZELAĞ MAŁY

Lake Szeląg Mały is located in a valley and its shores are covered by a beautiful old pine forest. From the lake, it is possible to go by ship, sailing boat or kayak across Lake Szeląg Wielki to Lake Pauzeńskie, through the Mała Ruś sluice and farther through the Ostróda sluice to Lake Drwęckie. From there, the way is open down the Drwęca River to the Vistula and farther on to Toruń or down the canal from Ostróda to Elbląg (82 km) or to Iława (48 km).

2 GŁĘBOCZEK

Lake Głęboczek is hidden in a forest. It is an interesting detail that Lake Głęboczek’s surface lies around 18 metres above the level of Lake Szeląg. Legend has it that Germans sank ammunition in Głęboczek.

3 CAUSEWAY OVER THE LAKE

At one time Lakes Szeląg Wielki and Szeląg Mały were a single water body. It was only the construction of a railway conducted in the years 1871-1873 that forced great changes in the local terrain and, above all, the creation of a huge embankment. A high causeway was raised across the lake with a tunnel inside through which a canal was carried. The canal was built by French prisoners of war after France’s defeat against Prussia (1870-1871).

4 SMALL MUSEUM OF FORTIFICATIONS

Founded in 2014. Includes six bunkers: Combat shelter and five shelters inactive in 1938. Combat bunker is a small museum, featuring exhibits: replica weapons, original helmets, bayonets and uniforms World War II. Museum is opened during the summer – for details, please ask at the reception of Anders Hotel.

5 LAKE SZELAĞ WIELKI

Lake Szeląg Wielki ranks among the most beautiful of the Masurian lakes. The waters of Lake Szeląg Wielki are very clean and cool, which is why premium fish live here: vendace, lavaret, eel and others. From Lake Szeląg Wielki, it is possible to go up the Taborka River to Lake Tabórz situated in the centre of the Tabórz Pine Reserve or down the Szelażnica River to Lake Pauzeńskie and farther down a canal to Ostróda.

6 GAŚIOROWSKIE MEADOWS

The Gąsiorowskie Meadows are a wetland, surrounded by numerous forest lakelets. They are interesting because of the vegetation and the unique macroclimate.

7 WIGWAŁD

The beginnings of Wigwald date back to 1351. In the 18th century, in the village there was a glasshouse and a sawmill. In 1802, the first distillery in the East Prussia was constructed in the village. It was based on potato processing. The Church of Christ the King was built in 1873. Until 1945, it was a Protestant parish, which was taken over by Catholics after the war. A catholic cemetery, which was established in 1930, is located 300 meters to the West from the church.

8 OSTROWIN

The first information about the village comes from 1363, when Ostrowin was owned by the Teutonic Order. From 1615 to 1625, it belonged to Wolfgang von Olesnitz, a Polish chamberlain and courtier of Sigismund III Vasa. A significant figure born in the village was Paweł Świetlicki (1699-1756). He was a Polish teacher in the Academic Gymnasium Danzig, a professor of philology at the university in Wittenberg, and the author of numerous theological works and a book about Persian astrology. In the village you can see the remains of the baroque palace from the 18th century rebuilt in the 19th century, manor buildings from the end of the 19th century and the remains of a park.

9 VIEWING TOWER OVER THE DRWĘCA RIVER

The Drwęca River is the longest ichthyological reserve in Poland. The local water environment is under its protection, as well as the species of fish: trout, Atlantic Salmon, sea trout, zarte, river lamprey and other. The ecosystem of the river creates favourable conditions for the presence of many species of water and mud birds.

10 IDZBARK

The village was established in 1327 by the Komtur of Dzierzgoń. The facilities that played an especially significant role in the history of the village were a mill and a tavern. The mill was built in the 19th century and it was one of three mills in the region of Grudziądz. The village was called Hirschsberg (literally “deer mountain”). According to the legend, the settlers saw deers on a hill and thus decided give the village this name. The name was used until 1953 when it was changed to Idzbark for unknown reasons. Unfortunately, the miller’s house did not survive to this time because, as the locals claim, it was blown up by Russians in 1948 when they were looking for hidden gold. The monuments of Idzbark include a church built in 1925, a board commemorating the citizens of Idzbark who died during World War One, pre-war buildings and a historical cemetery from the 19th century. Idzbark is the village of Pan Twardowski, a well-known figure in Polish folklore and literature. Every year, the village hosts a feast with Pan Twardowski.

11 BARDUŃ

An indigenous Mazurian family lives in the village – one of the few that did not leave Mazury after the Second World War. A forester’s lodge building from the second half of the 19th century and an old cemetery are also preserved in the village.

12 GUZOWY PIEC

The former schoolhouse survives in the village - currently the buildings of the Fairyland Corner, which include a restaurant and comfortable rooms. In the 1970’s the building belonged to the Ministry of Education and, as such, was very often used by artists and authors from around the country.

13 ZAWADY MAŁE

– monument commemorating murder victims.

A terrible tragedy happened in Zawady Małe – on the night of 21-22 January 1945, the Nazis murdered 107 Poles and 11 Russians – prisoners escorted from the German Soldau concentration camp (KL) in Działdowo. A cemetery and three monuments commemorating the murdered are located in a forest near the road.

14 GUGOWO

From the south there is a sandy beach with a beautiful view of the lake.

15 SMOLANEK

Today we can see there the foundations of old houses, wild fruit trees and a lake.

16 DĄBRÓWKA

The village abandoned after World War II. Testimony to the existence of villages are overgrown foundations of houses and a cemetery.

17 CHAMPIONS’S FOREST

100 oak trees planted by the competitors and the organizers of the World Championship Beach Volleyball Masuria 2013 organized by the Hotel Anders.

TOURISTISCHE ROUTEN FÜR RADFAHRER UND WANDERER UND INTERESSANTE ORTE IN DER UMGEBUNG VON HOTEL ANDERS

1 DER SEE SZELAĞ MAŁY

Der See Szeląg Mały, dessen Ufer mit einem alten Kieferwald bewachsen sind, liegt in einem Tal. Vom See aus kann man mit einem Schiff, Segelboot oder Paddelboot durch den See Szeląg Wielki den See Pauzeńskie erreichen, um über die Schleuse Mała Ruś danach und weiter über die Schleuse Ostróda zum See Drwęckie zu gelangen. Von hier aus steht der Weg auf dem Fluß Drwęca zum Fluß Weichsel und weiter nach Torun oder auf dem Kanal von Ostróda nach Elbląg (82 km) oder nach Iława (48 km) offen.

2 GŁĘBOCZEK

Der See Głęboczek liegt im Wald versteckt. Interessant dabei ist die Tatsache, daß der Wasserspiegel von Głęboczek ca. 18 m unter dem des Sees Szeląg liegt. Eine alte Legende besagt, daß die Deutschen im See Głęboczek ihre Munition versenkt haben.

3 DAMM AM SEE

Die Seen Szeląg Wielki und Szeląg Mały bildeten einstmals ein Gewässer. Erst der Bau der Eisenbahnstrecke in den Jahren 1871-1873 führte zwangsmäßig zu grossen Veränderungen auf dem umgebenden Gelände, u.a. zur Entstehung eines großen Damms. Quer durch die Seen wurde ein hoher Damm aufgeworfen, in dem ein Tunnel für eine Kanalführung gebaut wurde. Dieser Kanal wurde durch die Franzosen, die als Kriegsgefangene nach der Niederlage Frankreichs gegen Preußen (1870-1871) gefangengenommen wurden, gebaut.

4 DAS MUSEUM VON BUNKERANLAGEN

wurde im Jahr 2014 gegründet. Das Museum umfasst sechs Bunkern, die im Jahre 1938 gebaut wurden. Im Kampfbunker befindet sich ein kleines Museum mit Exponaten wie Waffenrepliken, originelle Helme, Bajonette und Uniformen (2. Weltkrieg). Das Museum ist im Sommer geöffnet – für Details, fragen Sie bitte an der Rezeption des Hotel Anders.

5 DER SEE SZELAĞ WIELKI

Der See Szeląg Wielki wird den schönsten masurischen Seen zugeordnet. Das äusserst saubere und kühle Seewasser ist die Heimat von Edelfischarten wie: der Kleinmaräne, Grossmaräne, des Aals und anderer Fischarten geworden. Vom See Szeląg Wielki kann man auf dem Fluß Taborka den See Tabórz, im Zentrum des Naturschutzgebietes der Kiefer von Taberbrück liegend, erreichen. Der andere Weg führt auf dem Fluß Szelażnica auf den See Pauzeńskie und weiter auf dem Kanal nach Ostróda.

6 ŁĄKI GAŚIOROWSKIE (WIESEN VON GANSHORN)

Die Wiesen von Ganshorn sind ein Sumpfgbiet, das von zahlreichen mitten im Wald liegenden Seen umgeben ist. Das Interessanteste dabei besteht in der Pflanzenwelt und in dem spezifischen Mikroklima.

7 WIGWAŁD

Die Anfänge von Wigwald reichen bis 1351 zurück. Im 18. Jahrhundert waren in Wigwald eine Glashütte und eine Sägemühle. Im Jahre 1802

wurde im Dorf die erste im Ostpreußen Brennerei, die sich auf Verarbeitung von Kartoffeln stützte, gegründet. Die gegenwärtige Christus König – Kirche stammt aus 1873. Bis 1945 war hier eine evangelische Pfarrei, nach dem Krieg wurde sie von Katholikern übernommen. 300 m östlich von der Kirche befindet sich ein im Jahre 1930 gegründeter katholischer Friedhof.

8 OSTROWIN

Die erste Informationen über die Kirche werden in das Jahr 1363 datiert, das war damals das Eigentum vom Deutschen Orden. In den Jahren 1615-1625 gehörte sie zu Wolfgang von Olesnitz (Olesnicki), dem polnischen Kämmerer, dem Häfling von Sigismund III. Wasa. In Ostrowin wurde Paweł Świetlicki (1699-1756) – Lektor für die polnische Sprache am Akademischen Gimnasium in Gdańsk, Professor für Philologie an der Universität Wittenberg, Autor vieler theologischen Arbeiten und Autor des Buches über persische Astrologie, geboren. Im Dorf kann man die Überreste von Barockpalast aus dem 18. Jahrhundert, der im 19. Jahrhundert umgebaut wurde, Bebaungen vom Ende des 19. Jahrhundert, und auch Überreste vom Park, besichtigen.

9 AUSSICHTSTURM AM FLUSS DRWĘCA

Der Fluss Drwęca ist das längste ichthyologische Reservat in Polen. Geschützt sind Fische: Forelle, Lachs, Seeforelle, Flusneunauge und andere. Das Ökosystem des Flusses schafft günstige Bedingungen für das Auftreten von zahlreichen Wasser- und Sumpf Vogelarten.

10 IDZBARK

Das Dorf wurde 1327 vom Komtur aus Dzierzgon gegründet. Besondere Bedeutung in der Dorfgeschichte haben eine Mühle und ein Wirtshaus gespielt. Die Mühle wurde im 19. Jahrhundert errichtet und war einer der drei im Bezirk von Grudziądz. Der Ort hiess Hirschsberg (Jelenia Góra). Die Siedler sollten am Hügel Hirsche gesehen haben und deshalb haben sie das Dorf auch genannt. Der Name hat bis 1953 überstanden, als man aus unbekanntn Gründen den Namen gegen Idzbark umgetauscht hatte. Das Müllerhaus hat nicht überstanden, denn wie die Einheimische sagen, die Russen hatten es im Jahre 1948 in die Luft gesprengt, um das versteckte Gold zu finden. In Idzbark kann man die Kirche aus 1925, die Ehrentafel für die Gefallenen im Ersten Weltkrieg Einwohner von Idzbark, Vorkriegsgebäude, und einen historischen Friedhof aus dem 19. Jahrhundert besichtigen. Idzbark gilt als ein Dorf des Herrn Twardowski – hier findet jedes Jahr ein Festmahl mit Herrn Twardowski statt.

11 BARDUŃ

In diesem Dorf wohnt eine Familie der ansässigen Masuren, die von den wenigen masurischen Familien die Gegend nach dem Ende des 2. Weltkrieges nicht verlassen haben. Im Dorf finden wir ebenfalls ein gut erhaltenes Forsthaus aus der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts und einen alten Friedhof vor.

12 GUZOWY PIEC

Im Dorf befindet sich ein altes, gut erhaltenes Schulgebäude – zur Zeit Gebäude von Bajkowy Zakątek, in welchem ein Restaurant und komfortable Zimmer eingerichtet sind. In den 70er Jahren des 20. Jahrhunderts gehörte dieses Gebäude zum Eigentum des Bildungsministeriums und wurde durch Künstler und Schöpfer aus ganz Polen besucht.

13 ZAWADY MAŁE

– Denkmal zu Ehren der Ermordeten.

In Zawady Małe ereignete sich eine schreckliche Tragödie – in der Nacht vom 21. auf den 22. Januar 1945 haben hier die Nazis die Kriegsgefangenen, 107 Polen und 11 Russen, die aus dem deutschen Konzentrationslager Soldau (KL) in Działdowo eskortiet wurden, ermordet. An der Strecke im Wald befindet sich ein Friedhof und drei Denkmäler zu Ehren der Ermordeten.

14 GUGOWO

Der See mit der vielfältigen Küste und vielen kleinen Buchten. Auf der Südseite des Sees gibt es einen Sandstrand mit einem schönen Blick auf den See, der besonders verzaubert beim Sonnenuntergang ist.

15 SMOLANEK

Im XIX Jahrhundert wurde hier Holzkohle verbrannt, daher der Name der Siedlung. Im Jahr 1900 lebten hier 140 Menschen. Jetzt kann man nur Reste von Fundamenten der Siedlung und verwilderten Obstbäumen sehen. Neben befindet sich der malerische Waldsee.

16 DĄBRÓWKA

Das nach dem Zweiten Weltkrieg verlassene Dorf. Nach dieser Siedlung bleiben nur bewachsene Fundamente der Häusern und Friedhof.

17 DER MEISTER WALD

Wald gepflanzt während der Weltmeisterschaft im Beachvolleyball.